

ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ НЫЗАМЫ

22.05.2010-ж. №29/II

АРХЕОЛОГИЯЛЫҚ МИЙРАС ОБЪЕКТЛЕРИН ҚОРҒАҰ ХӘМ ОЛАРДАН ПАЙДАЛАНЫҰ ХАҚҚЫНДА

I-Б А П. УЛЫҰМА РЕЖЕЛЕР

1-статья. Усы Нызамның мақсети

Усы Нызамның мақсети археологиялық мийрас объектлерин қорғау хәм олардан пайдаланыу саласындағы қатнасықларды ретлестириуден ибарат.

2-статья. Археологиялық мийрас объектлерин қорғау хәм олардан пайдаланыу хәққындағы нызам актлери

Археологиялық мийрас объектлерин қорғау хәм олардан пайдаланыу хәққындағы нызам актлери усы Нызам хәм басқа да нызам актлеринен ибарат.

Егер Өзбекстан Республикасының халықаралық шәртнамасында Қарақалпақстан Республикасының «Археологиялық мийрас объектлерин қорғау хәм олардан пайдаланыу хәққында»ғы Нызам актлеринде нәзерде туюлғанынан басқаша қағыйдалар белгиленген болса, халықаралық шәртнаманың қағыйдалары қолланылады.

3-статья. Тийкарғы түсиниклер

Усы Нызамда төмендеги тийкарғы түсиниклер қолланылады:

археолог – тийисли жоқары мағлыұматқа ийе болған изертлеуши;

Археологиялық предметлердин мәмлекетлик каталогы - хәр бир археологиялық предмет хәққындағы тийкарғы мағлыұматлар орын алған есапқа алыу хұжжети;

археологиялық предмет - археологиялық излениулер, археологиялық қазыулар хәм археологиялық қадағалауды әмелге асырыуда ямаса хожалық хәм басқа да жумыс барысында анықланған, сондай-ақ тосаттан табылған (ғәзийне) хәм идентификациялаудан өткерилген материаллық қалдық;

археологиялық естелик - материаллық мәдений мийрас объектлериниң мәмлекетлик кадастрына киргизилген археологиялық объект;

археологиялық мийрас объектлери - археологиялық объектлер хәм археологиялық предметлер комплекси;

археологиялық қадағалау - археологиялық объектти сақлау мақсетинде әмелге асырылатуғын хәм археологиялық объект аймағының шегараларында жер қазыу, жер дүзиу, қурылыс, мелиорация, хожалық, жол қурыу жумысларын хәм басқа да жумысларды орынлауда мәдений мийрас объектлерин сақлау

талаптарына бойсынылыуы үстинен қадағалау орнатылатуғын археологиялық изертлеу түри;

археологиялық объект - инсанның турмыс хәрекетинің барлық көринислерине байланысly хәм сақланыу жағдайына қарамастан археологиялық, антропологиялық, этнографиялық қунлылыққа ямаса басқа да тарийхый, илимий, көркемлик, мәдений қунлылыққа ийе болған орын, қурылма (шығарма) имарат, комплекс (ансамбль), олардың бөлеклери, олар менен байланысly аймақлар;

археологиялық изертлеу - археологиялық объектлер, археологиялық естеликлер хәм археологиялық предметлерди үйрениу арқалы жаңа билимлерди ийелеу мақсетинде әмелге асырылатуғын жумыс;

археологиялық қазыулар - археологиялық изертлеудің археологиялық объектте қазыу жумысларын пайдаланған ҳалда мәдений қатламлар, архитектуралық хәм басқа да материаллық қалдықларды үйрениу мақсетинде әмелге асырылатуғын түри;

археологиялық излениулер - археологиялық объекттиң мәдений қатламының жемирилиуи менен байланысly болмаған (мәдений қатламның қалыңлығын анықлау ушын шекленген қазыудан тысқары) хәм археологиялық объектти анықлау, картаға түсириу, оның шегараларын белгилеу, түсиндириу, тексериу, сондай-ақ бурын анықланған археологиялық объект ҳаққында заманагөй мағлыұматларды алыу мақсетинде әмелге асырылатуғын археологиялық изертлеу түри;

илимий есабат - ашық қағаз хәм рұхсатнамаға мууапық әмелге асырылған археологиялық излениулер, археологиялық қазыулар хәм археологиялық қадағалаудың нәтийжелери ҳаққында толық мағлыұмат бериуши хұжжет;

ашық қағаз - археологтың профессионал дәрежесин тастыйықлаушы хәм оған археологиялық излениулер, археологиялық қазыулар хәм археологиялық қадағалауды әмелге асырыу хұқықын бериуши хұжжет;

рұхсатнама - ашық қағаз алған археологқа археологиялық объектте археологиялық излениулерди, археологиялық қазыуларды хәм археологиялық қадағалауды әмелге асырыу хұқықын бериуши хұжжет.

4-статья. Археологиялық мийрас объектлерине болған меншик хұқықы

Археологиялық мийрас объектлерине болған меншик хұқықы мәмлекетке тийисли болып табылады.

Археологиялық предметлер оператив басқарыу хұқықы тийкарында илимий, мәденият хәм билимлендириу мәкемелерине бекитип қойылыуы мүмкин.

Археологиялық мийрас объектлери материаллық мәдений мийрас объектлери қатарына киреди.

II-БАП. Археологиялық мийрас объектлерин қорғау хәм олардан пайдаланыу саласындағы мәмлекетлик басқарыу

5-статья. Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңесиниң археологиялық мийрас объектлерин қорғау хәм олардан пайдаланыу саласындағы ўәкилликлери

Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңеси:

Археологиялық предметлердиң мәмлекетлик каталогы ҳаққындағы режени тастыйықлайды;

археологиялық предметлерди Археологиялық предметлердиң мәмлекетлик каталогинде дизимнен өткерийу тәртибин белгилейди;

археологиялық предметлерди мәмлекетке тапсырыу хәм оларды илимий, мәденият хәм билимлендирийу мәкемелерине бекитип қойыу тәртибин белгилейди;

илимий, мәденият хәм билимлендирийу мәкемелерине бекитип қойылған археологиялық предметлерден пайдаланыу тәртибин белгилейди;

археологиялық мийрас объектлерин қорғау хәм олардан пайдаланыу саласындағы арнаўлы ўәкилликли мәкемени (буннан былай текстте арнаўлы ўәкилликли мәкеме деп алынады) белгилейди;

халықаралық археологиялық изертлеулерди шөлкемлестирийу тәртибин белгилейди;

археологиялық мийрас объектлери тийисли дәрежеде қорғалыуы хәм сақланыуы ушын шараятларды тәмийинлейди;

археологиялық мийрас объектлериниң пүтин сақланыуы жағдайы үстинен мәмлекетлик қадағалауды әмелге асырады;

ашық қағаз хәм рухсатнама алған археологқа археологиялық излениулер, археологиялық қазыулар хәм археологиялық қадағалауды шөлкемлестирийуде жәрдем береди;

жер қазыу, жер дүзийу, қурылыс, мелиорация, хожалық, жол қурыу жұмыслары хәм басқа да жұмыслар ушын жер участкалары ажыратылыуын жойбарлауда археологиялық объектлерди сақлау талаплары сақланыуын нызам актлерине муўапық тәмийинлейди;

пуқаралардың өзин-өзи басқарыу уйымларын, мәмлекетлик емес коммерциялық емес шөлкемлерди хәм пуқараларды археологиялық мийрас объектлерин қорғау, сақлау хәм үгит-нәсиятлау бойынша илажлар өткерийуге ықтыярлы тийкарда тартады.

Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңеси нызам актлерине муўапық басқа да ўәкилликлерди әмелге асырыуы мүмкин.

6-статья. Қарақалпақстан Республикасы Мәденият хәм спорт ислери министрлигиниң археологиялық мийрас объектлерин қорғау хәм олардан пайдаланыу саласындағы ўәкилликлери

Қарақалпақстан Республикасы Мәдениет хәм спорт ислери министрлиги:
археологиялық мийрас объектлерин қорғау, олардан пайдаланыу хәм
археологиялық изертлеулерди қоллап-қууатлау бойынша мәмлекетлик
бағдарламаларды ислеп шығыуда қатнасады;

археологиялық мийрас объектлерин қорғау, сақлау хәм олардан пайдаланыу
үстинен мәмлекетлик қадағалауды әмелге асырады;

археологиялық предметлердиң есабын алыу хәм сақлау тәртин
белгилейди;

Археологиялық предметлердиң мәмлекетлик каталогын жүргизеди;

археологиялық предметлерди Археологиялық предметлердиң мәмлекетлик
каталогында дизимнен өткереди;

археологиялық предметлердиң мәмлекетлик каталогында дизимнен
өткерилген археологиялық предметлерди ийеликтен шығаруу ҳаққында шешим
қабыл етеди;

рухсатнама беріу тәртин хәм шәртлерин белгилейди;

рухсатнама береді;

берилген ҳәр бир рухсатнама бойынша илимий есабат қабыл етеди;

илимий есабатлар архивин топлайды.

Қарақалпақстан Республикасы Мәдениет хәм спорт ислери министрлиги
нызам актлерине мууапық басқа да ўәкилликлерди әмелге асырыуы мүмкин.

7-статья. Археологиялық мийрас объектлерин қорғау хәм олардан пайдаланыу саласындағы арнаулы ўәкилликли мәкеме

Арнаулы ўәкилликли мәкеме:

илимий, мәдениет хәм билимлендириу мәкемелеринде әмелге
асырылатуғын археологиялық изертлеулерди мууапықластырады;

археологиялық излениулер, археологиялық қазыулар хәм археологиялық
қадағалауды әмелге асыруу тәртин тастыйықлайды;

археологиялық объектлерде арнаулы әсбап-үскенелерден пайдаланыу
тәртин хәм шәртлерин тастыйықлайды;

археологиялық объектлерде арнаулы әсбап-үскенелерден пайдаланыу ушын
арнаулы рухсатнама береді;

өзине бекитилген археологиялық предметлердиң есабы жүргизилиуи хәм
сақланыуын тәмийинлейди;

илимий есабатты дүзиу, экспертизадан өткеріу хәм оннан пайдаланыу
тәртин тастыйықлайды;

ашық қағаз беріу тәртин хәм шәртлерин, оның формалары үлгилерин
тастыйықлайды;

ашық қағаз береді;

берилген ҳәр бир ашық қағаз бойынша илимий есабат қабыл етеди;

илимий есабатлар архивин топлайды;

археологиялық мйрас объектлериниң тарийхий-мәдений экспертизасын өткерийде қатнасады.

Арнаўлы ўәкилликли мәкеме нызам актлерине муўапық басқа да ўәкилликлерди әмелге асырыўы мүмкин.

III БАП. Археологиялық мйрас объектлериниң мәмлекет тәрәпинен қорғалыўы ҳәм олардан пайдаланыў

8-статья. Археологиялық объектлердиң мәмлекет тәрәпинен қорғалыўын тәмийинлеў ҳәм олардан пайдаланыў

Археологиялық объектлердиң мәмлекет тәрәпинен қорғалыўын тәмийинлеў ҳәм олардан пайдаланыў мәдений мйрас объектлерин қорғаў ҳәм олардан пайдаланыў ҳаққындағы нызам актлерине муўапық әмелге асырылады.

9-статья. Археологиялық объектти материаллық мәдений мйрас объектлериниң мәмлекетлик кадастрына киргизиў

Археологиялық объектти материаллық мәдений мйрас объектлериниң мәмлекетлик кадастрына киргизиў мәдений мйрас объектлерин қорғаў ҳәм олардан пайдаланыў ҳаққындағы нызам актлерине муўапық әмелге асырылады.

10-статья. Археологиялық естеликти материаллық мәдений мйрас объектлериниң мәмлекетлик кадастрынан шығарыў

Археологиялық естеликти материаллық мәдений мйрас объектлериниң мәмлекетлик кадастрынан шығарыў оны үзил-кесил археологиялық изертлеўден кейин ғана мәдений мйрас объектлерин қорғаў ҳәм олардан пайдаланыў ҳаққындағы нызам актлерине муўапық әмелге асырылады.

11-статья. Археологиялық предметлерди мәмлекетлик есапқа алыў ҳәм сақлаў

Археологиялық предметлерди мәмлекетлик есапқа алыўға оларды анықлаў, толық тәрййплемеси менен олардың дизимин дүзиў, илимий ҳәм мәдений қунлылығын анықлаў, илимий есабат усыныў, археологиялық предметлерди Археологиялық предметлердиң мәмлекетлик каталогында дизимнен өткерий, илимий, мәденият ҳәм билимлендирийў мәкемелерине бекитип қойылған археологиялық предметлердиң есабын алыў киреди.

Археологиялық предметлерди сақлаў олардың пүтин сақланыўын тәмийинлеў ушын материаллық ҳәм ҳуқықый шараятлар жаратылыўын нәзерде тутады.

Илимий, мәденият ҳәм билимлендирийў мәкемелерине бекитип қойылған археологиялық предметлердиң есабын жүргизиў ҳәм сақлаў Қарақалпақстан

Республикасы Мәденият ҳам спорт ислери министрлиги белгилеген тәртипте әмелге асырылады.

12-статья. Археологиялық предметлердің мәмлекетлик каталогын жүргизиў
Археологиялық предметлердің мәмлекетлик каталогын Қарақалпақстан Республикасы Мәденият ҳам спорт ислери министрлиги жүргизеди.

Юридикалық шахслардың археологиялық предметлерге болған пуқаралық хуқық ҳам миннетлерин белгилеўге, өзгертиўге ямаса бийкарлаўға қаратылған хәрекетлери усы хәрекетлер Археологиялық предметлердің мәмлекетлик каталогында дизимнен өткерилгеннен соң ғана әмелге асырылады.

13-статья. Археологиялық предметлерди Археологиялық предметлердің мәмлекетлик каталогында дизимнен өткерийў

Археологиялық предметлерди Археологиялық предметлердің мәмлекетлик каталогында дизимнен өткерийў Қарақалпақстан Республикасы Мәденият ҳам спорт ислери министрлиги тәрәпинен әмелге асырылады.

14-статья. Археологиялық предметлердің мәмлекетлик каталогында дизимнен өткерилген археологиялық предметлерди ийеликтен шығарыў

Археологиялық предметлердің мәмлекетлик каталогында дизимнен өткерилген археологиялық предметлерди ийеликтен шығарыў мүмкин емес, олардың жоғалыўы, жемирилиўи ямаса басқа да археологиялық предметлерге алмастырылыўы жағдайлары буған кирмейди.

Археологиялық предметлердің мәмлекетлик каталогында дизимнен өткерилген археологиялық предметлерди усы статьяның биринши бөлимінде нәзерде тутылған жағдайларда ийеликтен шығарыў ҳаққындағы шешим Өзбекстан Республикасы Мәденият ҳам спорт ислери министрлиги тәрәпинен қабыл етиледи.

15-статья. Археологиялық предметлерди мәмлекетке тапсырыў ҳәмде илимий, мәденият ҳам билимлендириў мәкемелерине бекитип қойыў

Археологиялық предметлер оларды Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети тәрәпинен белгиленген тәртипте кейин ала илимий, мәденият ҳам билимлендириў мәкемелерине бекитип қойыў ушын мәмлекетке тапсырылыўы керек.

Ашық қағаз ҳам рухсатнама алған археолог археологиялық предметлер мәмлекетке тапсырылыўына шекем олардың пүтин сақланыўын тәмийинлеўи тийис.

Археологиялық предметлер мәмлекетке тапсырылғаннан кейин ашық қағаз ҳам рухсатнама алған археологқа тапсырылғанлығы фактын тастыйықлаўшы хуҷжет бериледи.

Археологиялық предметлерди илимий, мәденият ҳам билимлендириў мәкемелерине бекитип қойыў ҳаққында шешим қабыл етилип атырғанда, усы мәкемелерде материаллық-техникалық базасының, соның ишинде, хана ямаса ханалар, сақлаў ушын зэрүрли әсбап-үскенелер, қорғаў қураллары ҳам өртке қарсы қураллардың бар болыўы мәжбүрий шәрт болып есапланады.

Археологиялық предметлер олар анықланған орында қалдырылған жағдайда ашық қағаз ҳам рухсатнама алған археолог мәдений мийрас объектлерин қорғаў ҳам олардан пайдаланыў саласындағы мәмлекетлик басқарыўды әмелге асырыўшы тийисли уйым менен биргеликте усы предметлерди консервациялаў илажларын көриўи тийис. Бунда усы археологиялық предметлер тәрийплениўи, сүүретке алыныўы ҳам илимий есабатта көрсетип өтилиўи керек.

16-статья. Илимий, мәденият ҳам билимлендириў мәкемелерине бекитип қойылған археологиялық предметлерден пайдаланыў

Илимий, мәденият ҳам билимлендириў мәкемелерине бекитип қойылған археологиялық предметлерден пайдаланыўға тек ғана төмендеги мақсетлерде жол қойылады:

илимий, мәдений, билимлендириў ҳам ағартыўшылық жумысы;
археологиялық предметлерди жәриялаў.

Илимий, мәденият ҳам билимлендириў мәкемелерине бекитип қойылған археологиялық предметлерден пайдаланыў тәртиби Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети тәрепинен белгиленеди.

17-статья. Археологиялық предметлерди сақлаў илажлары

Археологиялық предметлерди сақлаў илажлары консервациялаў, оңлаў ҳам реконструкциялаў жумысларын өз ишине алады.

Археологиялық предметти консервациялаў – археологиялық предметти бар көринсинде сақлаў ҳам оның жағдайы жаманласыўының алдын алыў мақсетинде әмелге асырылатуғын илимий ҳам илимий-техникалық изертлеўлер ҳам өндириллик жумыслар комплекси.

Археологиялық предметти оңлаў – археологиялық предметтиң тарийхий ҳам эстетикалық қунлылығын анықлаў ҳам сақлап қалыў ҳам оның пүтин сақланыўын тәмийинлеў мақсетинде әмелге асырылатуғын илимий ҳам илимий-техникалық илажлар ҳамде өндирилс жумыслары комплекси.

Археологиялық предметти реконструкциялаў – пүтинлей ямаса бир бөлегинде зыянланған археологиялық предметти тиклеў бойынша оның сақланып қалған түп нусқа бөлеклерин мүмкиншилиги барынша анықластырыў мақсетинде, бирақ киргизилген толықтырыўлар анық билинип туратуғын тәризде әмелге асырылатуғын илимий ҳам илимий-техникалық изертлеўлер ҳам өндирилс жумыслары комплекси.

Археологиялық предметти консервациялаў, оңлаў хәм реконструкциялаў жумыслары усы археологиялық предмет бекитип қойылған илимий, мәденият хәм билимлендириў мәкемеси ҳәкимшилигиниң шешими тийкарында әмелге асырылады.

18-статья. Археологиялық предметлерди Өзбекстан Республикасынан алып шығыў

Археологиялық предметлер Өзбекстан Республикасынан алып шығылыўы мүмкин емес. Усы статьяның екинши бөлиминде нәзерде тутылған жағдай буған кирмейди.

Археологиялық предметлерди Өзбекстан Республикасы аймағынан тысқарыға ўақытша алып шығыў нызамда белгиленген тәртипте әмелге асырылады.

IV-БАП. Археологиялық мийрас объектлериниң археологиялық изертлениўи

19-статья. Археологиялық излениўлер, археологиялық қазыўлар хәм археологиялық қадағалаўды әмелге асырыў шәртлери

Археологиялық излениўлер, археологиялық қазыўлар хәм археологиялық қадағалаў өз шөлкемлестириў хұжетлеринде археологиялық излениўлер, археологиялық қазыўлар хәм археологиялық қадағалаўды әмелге асырыў нәзерде тутылған мәмлекетлик мәкемелер хәмде шөлкемлер тәрәпинен ғана арнаўлы ўәкиликли мәкеме белгилеген тәртипте әмелге асырылады. Олар жумыслардың сапалы орынланыўы, илимий есабаттың өз ўақтында усынылыўы хәм сапасы ушын жуўапкер болады.

Археологта ашық қағаз хәм рухсатнама бар болса ғана археологиялық излениўлер, археологиялық қазыўлар хәм археологиялық қадағалаўды әмелге асырыўға жол қойылады. Ол археологиялық излениўлерге, археологиялық қазыўларға хәм археологиялық қадағалаўға тиккелей басшылық етиўи шәрт.

Археологиялық объектте қазыўларды өз басымшалық пенен әмелге асырыў қадаған етиледи. Бундай хәрекет даўамында қолға киргизилген археологиялық предметлер мәмлекет меншигине тапсырылыўы керек.

20-статья. Археологиялық қазыўларды жобаластырыўдағы артықмашылық

Археологиялық қазыўларды жобаластырыўда артықмашылық сақланыўы тийис болып, бундай артықмашылыққа муўапық археологиялық қазыўлар, биринши гезекте, тәбийғый жемирилиў хәм нызам актлерине муўапық хәр қандай басқа хәрекетлер хәм жағдайлар қәуип туўдырып атырған археологиялық объектлерде ямаса археологиялық естеликлерде әмелге асырылады.

21-статья. Ашық қағаз хәм рухсатнама бериў тәртиби хәм шәртлери

Ашық қағаз бериў тәртиби хәм шәртлери, оның форма үлгилери арнаўлы ўәкилликли мәкеме тәрәпинен тастыйықланады.

Рухсатнама бериў тәртиби хәм шәртлери Қарақалпақстан Республикасы Мәденият хәм спорт ислери министрлиги тәрәпинен белгиленеди.

22-статья. Ашық қағаздың формалары хәм хәрекет етиў мүддети

Археологиялық изертлеўлердин өзгешелигине қарай ашық қағаз төмендеги формаларға ийе болады:

археологиялық қазыўларды әмелге асырыў хуқықын бериўши 1-форма;

онша үлкен болмаған майданларды (1 археологиялық объектте 20 кв метрге шекем) қазып ашқан ҳалда археологиялық излениўлерди әмелге асырыў хәм археологиялық мийрас объектлериниң тарийхий-мәдений экспертизасын өткерий хәм археологиялық қадағалаўды әмелге асырыў шеңберинде жер участкаларын изертлеў хуқықын бериўши 2-форма;

археологиялық объектте бирде-бир жер қазыў жумысларын орынламаған ҳалда, археологиялық излениўлерди әмелге асырыў (буған ашылып қалған жерлердеги шекленген тазалаў жумыслары кирмейди) хуқықын бериўши 3-форма;

жер қазыў, қурылыс жумыслары ўақытында жемирилип атырған ямаса авариялық жағдайда болған археологиялық объектте оның жемирилиўи қәўпин сапластырыў мақсетиндеги қорғаў-қутқарыў қазыўларын әмелге асырыў хуқықын бериўши 4-форма.

1 хәм 4-формалар бойынша ашық қағазлар белгили бир археологиялық объектлерде археологиялық қазыўларды әмелге асырыў ушын бериледи.

2 хәм 3-формалар бойынша ашық қағазлар Қарақалпақстан Республикасының тийисли хәкимшилик-аймақлық бирлиги хәм зәрүр болған жағдайларда, белгили бир археологиялық объект көрсетилип, археологиялық излениўлерди әмелге асырыў ушын бериледи.

Берилген сәнәсине қарамастан ашық қағаздың хәрекет етиў мүддети календарлық жылдың соңғы күнинде тамамланады.

23-статья. Ашық қағаз хәм рухсатнама алған археологтың хуқықлары

Ашық қағаз хәм рухсатнама алған археолог:

археологиялық излениўлерди, археологиялық қазыўларды хәм археологиялық қадағалаўды ашық қағазда белгиленген шеклерде әмелге асырыў;

археологиялық объекттиң жемирилиўине алып келип атырған хәр қандай хәрекетлерди тоқтатыў талабы менен жергиликли мәмлекетлик хәкимият уйымлары хәм пуқаралардың өзин-өзи басқарыў уйымларына мүрәжат етиў;

өзи анықлаған археологиялық предметлердин археологиялық изертлениўи хәм илимий экспертизасын өткерий хуқықына ийе болады.

Ашық қағаз хәм рухсатнама алған археолог нызам актлерине муўапық басқа да ҳуқықларға ийе болыўы мүмкин.

24-статья. Ашық қағаз хәм рухсатнама алған археологтың миннетлери

Ашық қағаз хәм рухсатнама алған археолог:

рухсатнаманы мәдений мийрас объектлерин қорғаў хәм олардан пайдаланыў саласындағы мәмлекетлик басқарыўды әмелге асырыўшы тийисли уйымда дизимнен өткерийи;

археологиялық излениўлер, археологиялық қазыўлар хәм археологиялық қадағалаўды ашық қағазда белгиленген шеклерде әмелге асырыў тәртибине бойсыныўы;

археологиялық излениўлер хәм археологиялық қадағалаўды әмелге асырыўда археологиялық объектте анықланған жемирилиўлер ҳаққында мәдений мийрас объектлерин қорғаў хәм олардан пайдаланыў саласындағы мәмлекетлик басқарыўды әмелге асырыўшы тийисли уйымға бир ҳәпте мүддет ишинде жазба түрде хабар бериўи;

археологиялық излениўлер, археологиялық қазыўлар хәм археологиялық қадағалаўды әмелге асырыўда анықланған бурын белгисиз болған археологиялық объектлер хәм археологиялық предметлер ҳаққында мәдений мийрас объектлерин қорғаў хәм олардан пайдаланыў саласындағы мәмлекетлик басқарыўды әмелге асырыўшы тийисли уйымға жазба түрде хабар бериўи;

толық тәрийпи (материалы, өлшемлери, сәнеси хәм басқалар) менен ҳәр бир археологиялық предметтиң дизимин дүзиўи;

археологиялық объекттиң бирлемши консервациясы хәм пүтин сақланыўын тәмийинлеўи;

археологиялық излениўлер, археологиялық қазыўлар хәм археологиялық қадағалаўды әмелге асырыўда анықланған археологиялық предметлерди Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети тәрәпинен белгиленген тәртипте мәмлекетке тапсырыўы;

ашық қағаздың ҳәрекет етиў мүддети тамамланғаннан соң, бирақ келеси календарлық жылдың биринши шереги тамамланыўынан алдын, тийислисинше, Қарақалпақстан Республикасы Мәденият хәм спорт ислери министрлигине хәм арнаўлы ўәкилликли мәкемеге илимий есабат усыныўы шәрт.

Ашық қағаз хәм рухсатнама алған археолог нызам актлерине муўапық басқа да миннетлерге ийе болыўы мүмкин.

25-статья. Археологиялық объектлерде арнаўлы әсбап-үскенелерден пайдаланыў

Археологиялық объектлерде арнаўлы әсбап-үскенелерден пайдаланыўға арнаўлы ўәкилликли мәкеме тәрәпинен берилген арнаўлы рухсатнама бар болса ғана жол қойылады.

Археологиялық объектлерде арнаўлы эсбап-үскенелерден пайдаланыў тәртиби хәм шәртлери арнаўлы ўәкилликли мәкеме тәрeпинен тастыйықланады.

26-статья. Илимий, мәденият хәм билимлендириў мәкемелерине бекитилген археологиялық предметлердиң археологиялық изертлениўи

Илимий, мәденият хәм билимлендириў мәкемелерине бекитилген археологиялық предметлердиң археологиялық изертлениўи Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңеси тәрeпинен белгиленген тәртипте әмелге асырылады.

27-статья. Илимий есабат дүзиў бойынша талаплар

Илимий есабатта археологиялық изертлеўлер, археологиялық қазыўлар хәм археологиялық қадағалаўды әмелге асырыўда анықланған хәм (ямаса) изертленген археологиялық мийрас объектлери ҳаққындағы толық мағлыўматлар текст хәм сызылма көринисинде усынылыўи керек.

Илимий есабатқа археологиялық предмет мәмлекетке тапсырылғанлығын тастыйықлаўшы хўжет қосымша етилиўи тийис.

Илимий есабат мүддетсиз сақланыўи шәрт.

Илимий есабаттың рәсмийлестирилиўи, мазмуны хәм қосымшасына, оны усыныў мүддетине байланыслы талаплар, сондай-ақ илимий есабатты экспертизадан өткерий тәртиби арнаўлы ўәкилликли мәкеме тәрeпинен тастыйықланады.

Өзбекстан Республикасы аймағындағы археологиялық изертлеўлер ҳаққында тийисли хўжетлерге ийе болған юридикалық шахслар арнаўлы ўәкилликли мәкемениң жазба сораўи бойынша усы хўжетлердиң түп нусқасы ямаса көширме нусқаларын усыныўи шәрт.

Ашық қағаз хәм рухсатнама алған археологтың илимий есабатқа болған авторлық хўқықы нызам актлерине муўапық тәмийинленеди.

V-БАП. ЖУЎМАҚЛАЎШЫ РЕЖЕЛЕР

28-статья. Археологиялық мийрас объектлерин мәмлекет тәрeпинен қорғаў хәм олардан пайдаланыўды қаржыландырыў

Археологиялық мийрас объектлерин мәмлекет тәрeпинен қорғаў хәм олардан пайдаланыўды, сондай-ақ археологиялық излениўлер, археологиялық қазыўлар хәм археологиялық қадағалаўды қаржыландырыў Өзбекстан Республикасының Мәмлекетлик бюджети қаржылары хәм нызам актлеринде қадаған етилмеген басқа да дереклер есабынан әмелге асырылады.

29-статья. Археологиялық мийрас объектлерин қорғаў хэм олардан пайдаланыў саласындағы халықаралық бирге ислесиў

Археологиялық мийрас объектлерин қорғаў хэм олардан пайдаланыў саласындағы халықаралық бирге ислесиў Өзбекстан Республикасының нызам актлери хэм халықаралық шэртнамаларына муўапық эмелге асырылады.

30-статья. Тартысларды шешиў

Археологиялық мийрас объектлерин қорғаў хэм олардан пайдаланыў саласындағы тартыслар нызам актлеринде белгиленген тэртипте шешиледи.

31-статья. Археологиялық мийрас объектлерин қорғаў хэм олардан пайдаланыў хаққындағы нызам актлерин бузғанлығы ушын жуўапкерлик

Археологиялық мийрас объектлерин қорғаў хэм олардан пайдаланыў хаққындағы нызам актлерин бузыўда айыплы болған шахслар белгиленген тэртипте жуўапкер болады.